

Nr 91.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension åt vissa i statens tjänst anställda personer; givna Stockholms slott den 27 januari 1933.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—22:o hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 27 januari 1933.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler uppkomna frågor om pension, att utgå å allmänna indragningsstaten, åt i det följande angivna, i statens tjänst anställda personer och anför därvid:

Justitiedepartementet.

1:o.

Vice häradshövdingen Arne Helgo Söderberg. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Söderberg, som är född den 3 januari 1888, antagits till extra ordinarie notarie i Göta hovrätt den 18 november 1910 och den 21 oktober 1921 förordnats till vice häradshövding;

att han, intill dess hans domarverksamhet år 1926 upphört, med endast mindre avbrott tjänstgjort vid olika underrätter och i hovrätt samt därvid innehåft förordnande såsom biträdande domare 1 år 8 månader, såsom domhavande omkring 3 år 4 månader och såsom adjungerad ledamot i Göta hovrätt omkring 1 år;

samt att han på grund av iråkad psykisk sjukdom alltsedan förra delen av januari 1928 varit urståndsatt att tjänstgöra såsom domare eller i annan befattning vid rättsväsendet och enligt ingivet läkarintyg även för framtiden är oförmögen att fullgöra domarförordnande eller eljest utöva stats-tjänst.

Svea hovrätt har gjort framställning om beredande av pension åt Söderberg och därvid anfört följande:

Söderbergs förordnande såsom vice häradshövding medförde ej någon rätt till pension. Tvärtom skulle han, efter att mer än två år hava varit ur stånd att fullgöra honom åliggande tjänstgöringsskyldighet, kunna jämlikt 18 § i stadgan den 12 juni 1925 (nr 166) med vissa föreskrifter angående domsagornas iörvaltning skiljas från förordnandet och därmed gå helt förlustig den med förordnandet förknippade avlöningen å 4,500 kronor. Det syntes emellertid hovrätten, som om det knappast borde kunna ifrågakomma att på detta sätt entlediga en befattningshavare, som, efter mångårigt utövande av maktpåliggande domarvärv, utan eget förvållande drabbades av obotlig sjukdom och icke disponerade erforderliga enskilda medel till sin försörjning. Enligt hovrättens mening skulle med billighet överensstämma, att Söderberg, i samband med att han entledigades från sitt förordnande såsom vice häradshövding, erhöle pension till belopp, som stode i skäligt förhållande till den av honom uppburna lönen. Hovrätten föreställde sig, att ett pensionsbelopp av 2,400 kronor härvidlag skulle kunna anses rimligt.

Under åberopande av det anförda och med erinran om Kungl. Maj:ts beslut beträffande ett annat likartat fall (prop. 85/1930) har *Svea hovrätt* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärd i syfte att en årlig pension av omkring 2,400 kronor måtte utgå till Söderberg från den dag, han bleve entledigad från sitt förordnande såsom vice häradshövding.

Statskontoret har yttrat följande:

Statskontoret ansåge billighetsskäl tala för att Söderberg komme i åtnjutande av någon pension av statsmedel, då han entledigades från sitt förordnande såsom vice häradshövding. Mot storleken av den av *Svea hovrätt* föreslagna pensionen, 2,400 kronor, hade statskontoret intet att invända, då, såsom hovrätten erinrat, 1930 års riksdag på därom av Kungl. Maj:t gjord framställning beviljat enahanda belopp i ett med förevarande likartat fall. Emellertid syntes den sålunda föreslagna pensionen böra bestämmas att utgå från och med månaden näst efter den, varunder Söderberg entledigades från sitt förordnande såsom vice häradshövding.

Departements-
chefen.

Under åberopande av vad i ärendet förekommit hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att vice häradshövdingen Arne Helgo Söderberg må från och med månaden näst efter den, under vilken han frånträder sitt förordnande såsom vice häradshövding, under sin återstående livstid å allmänna in- dragningsstaten uppbära en årlig pension av 2,400 kronor.

2:o.

E. o. kanslibiträdet i Svea hovrätt Anna Maria Hambn, född Holmqvist.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Anna Maria Hambn är född den 9 december 1864;

att hon tjänstgjort i Svea hovrätt under följande tider, nämligen

1 mars 1886—30 september 1892 såsom skrivbiträde,

1 januari 1915—30 september 1918
sammanlagt 7 månader 10 dagar »

1 oktober 1918—31 december 1921 såsom extra biträde å aktuariekon-
toret med huvudsaklig uppgift att
förvalta stämpelkassan samt hand-
hava viss därtill hörande bokfö-
ring, och

fr. o. m. 1 januari 1922 såsom e. o. kanslibiträde med fort-
satt placering å aktuariekontoret;

att hon således för närvarande kan åberopa en tjänstetid av 21 år 6 må-
nader;

att hon sedan den 1 juli 1925 åtnjutit lön enligt 7 lönegraden i löne-
planen för icke-ordinarie befattningshavare vid allmänna civilförvalt-
ningen;

att hon år 1892 ingått äktenskap och att hennes man avlidit år 1931;

samt att hon för sitt uppehälle numera är hänvisad uteslutande till in-
komst av eget arbete.

Svea hovrätt har gjort framställning om beredande av pension åt
Anna Maria Hambn och därvid anfört, bland annat, följande:

Med hänsyn till föreliggande omständigheter vore det synnerligen önsk-
värt, att Hambn, vilken med synnerligen gott vitsord skött sitt arbete
i statens tjänst, vid avgången från sin befattning komme i åtnjutande
av pension genom statens försorg.

Hovrätten ville erinra därom, att 1932 års riksdag med bifall till Kungl.
Maj:ts i proposition nr 67, punkt 16, framlagda förslag beviljat pension å
1,032 kronor för år åt extra befattningshavaren vid kungl. biblioteket Dag-
mar Elisabet Bergström (riksd. skr. nr 227, p. 53). I likhet med vad som
tillämpats i jämförbara pensionsfall under senare år hade vid beräkningen
av pensionen åt Dagmar Elisabet Bergström såsom utgångspunkt tagits de
grunder för pensionering av icke-ordinarie befattningshavare, som före-
slagits i det av 1926 års pensionsutredning den 29 mars 1927 avgivna be-

tänkandet angående ny civil pensionslag m. m. Det i enlighet med nämnda grunder efter lönegrad och antal tjänstår beräknade beloppet hade i omfördälda fall minskats med $\frac{1}{10}$ i anledning därav att vederbörande icke haft att erlægga pensionsavgifter för sin pensionering. Jämlikt angivna grunder skulle för Hambn, som åtnjöte avlöning i 7 lönegraden, beräknas ett pensionsunderlag av 1,644 kronor. Då hon kunde räkna 21 tjänstår, syntes pensionsbeloppet för henne böra avpassas till $\frac{21}{30}$ av nämnda pensionsunderlag med reduktion av $\frac{1}{10}$ och alltså — efter avrundning till närmast med 12 delbara tal — böra bestämmas till 1,032 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts har hovrätten hemställt, att Hambn måtte från och med dagen näst efter den, då hon avginge ur tjänst, komma i åtnjutande av pension till belopp av 1,032 kronor för år.

Statskontoret har biträtt den av Svea hovrätt gjorda hemställan.

Departements-
chefen.

Även jag anser skäligen, att Hambn kommer i åtnjutande av pension efter avgången ur tjänst. Med hänsyn till det långa avbrottet i stats-tjänsten under åren 1892—1915 och det förhållandet, att Hambn endast därigenom att hon tillåtits kvarstå i tjänst långt över den ålder, som enligt civila pensionslagen i allmänhet gäller såsom pensionsålder för kvinnlig befattningshavare, uppnått det av ämbetsverken beräknade antalet tjänstår, synes emellertid någon reducering böra vidtagas av det av ämbetsverken ifrågasatta pensionsbeloppet, förslagsvis till 900 kronor.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att e. o. kanslibiträdet i Svea hovrätt Anna Maria Hambn, född Holmqvist, må från och med dagen näst efter den, då hon lämnar sin befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

Försvarsdepartementet.

3:o.

Tillsyningsmannen vid Djupasunds batteriet i Karlskrona samt skansarna å Tjurkö och Sturkö Johan Almqvist. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Almqvist är född den 1 oktober 1862;

att han tjänstgjort såsom artillerist vid Svea artilleriregemente från och med den 25 augusti 1882 till och med den 24 augusti 1886, såsom fortifikationsarbetare vid befästningsarbetena i Karlskrona fästning från och med den 1 mars 1902 till och med den 14 juni 1905 och såsom tillsyningsman vid Djupasunds batteriet och skansarna å Tjurkö och Sturkö sedan den 16 september 1908;

samt att han från och med budgetåret 1925/1926 uppburit i arvode 600 kronor för år ävensom dyrtidstillägg, varjämte han åtnjutit fri bostad om två rum och kök jämte vedbrand och lyse.

Befälhavande amiralen i Karlskrona har med anledning av en av Almqvist gjord ansökning hemställt om utverkande av pension åt Almqvist.

Marinförvaltningen har anfört bland annat:

Med hänsyn till Almqvists ålder och väl vitsordade tjänstgöring syntes det vara med rättvisa och billighet förenligt, att han, när han efter mångårigt arbete avginge från tjänsten, komme i åtnjutande av pension av statsmedel. I skrivelse nr 214/1927, punkt 39, hade riksdagen medgivit, att till förre vaktaren vid Ridö krutdepå Johan Axel Norlin, vilken såsom vaktare uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, utgjort omkring 580 kronor för år, ävensom åtnjutit fri bostad med vedbrand, finge, efter en sammanlagd tjänstetid av 40 år, utgå en årlig pension av 600 kronor.

Under åberopande av nämnda riksdagsskrivelse har marinförvaltningen hemställt om beredande av pension åt Almqvist till belopp av 600 kronor om året.

Statskontoret har anslutit sig till vad marinförvaltningen föreslagit.

Under åberopande av vad i ärendet förekommit hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, *Departements-
chefen.*

att tillsyningsmannen vid Djupasunds-batteriet i Karlskrona samt skansarna å Tjurkö och Sturkö Johan Almqvist må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

4:o.

Packmästaren vid arméns intendenturförråds i Stockholm förrådsavdelning Carl Fridolf Braun. Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Braun är född den 18 november 1864;

att han sedan den 4 juni 1885 och således över 47 år varit anställd vid arméns intendenturförråds i Stockholm förrådsavdelning, nämligen till år 1895 såsom förrådsarbetare, under åren 1895—1915 såsom vaktmästare, under åren 1916—1921 såsom förman samt därefter såsom packmästare;

samt att hans avlöning, dyrtidstillägg inberäknat, under åren 1927—1931 uppgått till i medeltal omkring 4,000 kronor om året.

Chefen för arméns intendenturförråd i Stockholm har gjort framställning om beredande av pension åt Braun.

Arméförvaltningens intendentsdepartement har, med framhållande av Brauns långvariga anställning i statens tjänst, vidare anfört, bland annat, följande:

Då Brauns befattning såsom packmästare måste anses förenad med större ansvar än det, som i allmänhet åvilade förmän vid truppförbandens intendenturverkstäder, syntes pensionen åt Braun böra utgå med något högre belopp än de, som i regel tillerkänts förmän med lika lång anställningstid som Braun. Pensionen åt Braun syntes departementet skäligen böra bestämmas till 1,728 kronor.

Statskontoret har i ärendet anfört i huvudsak följande:

Enligt vad handlingarna utvisade föreläge goda skäl att bereda pension åt Braun, när han efter synnerligen långvarigt och väl vitsordat arbete i statens tjänst nödgades till följd av framskriden ålder lämna sin anställning. Endast beträffande storleken av det föreslagna pensionsbeloppet kunde någon tveksamhet råda. Statskontoret ville erinra om att pensionsbeloppet för yrkesutbildad föreståndare vid regementes skomakeri- eller skrädderiverkstad vanligen utgått med högst 1,260 kronor. I enstaka fall hade för arbetarförman, tillhörande nämnda kategori, förekommit högre pension, dock högst 1,452 kronor, där vederbörande vid avgången kunnat räkna en synnerligen lång anställningstid (riksd. skr. 352/1928, p. 9 och 10). Sistnämnda belopp syntes vara det högsta, som i nu förevarande fall kunde ifrågakomma. Då Braun emellertid icke vore att betrakta som yrkesutbildad arbetare, syntes möjligen en något mindre pension än 1,452 kronor böra ifrågasättas, men statskontoret föreställde sig, att densamma dock icke borde sättas lägre än till 1,356 kronor.

*Departements-
chefen.*

I likhet med myndigheterna tillstyrker jag, att pension utverkas åt Braun. Beträffande pensionsbeloppets storlek biträder jag statskontorets förslag. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att packmästaren vid arméns intendenturförråds i Stockholm förrådsavdelning Carl Fridolf Braun må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning vid intendenturförrådet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,356 kronor.

5:o.

Daglönaren vid ekipagedepartementet vid Stockholms örlogsvarv James Haarlef Egobert Gustaf Adolf Haasum. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Haasum är född den 26 februari 1876;

att han varit anställd såsom daglönare vid ekipagedepartementet vid örlogsvarvet i Stockholm sedan den 21 oktober 1914;

att hans inkomst vid varvet år 1930 uppgick till 3,484 kronor;

att han tidvis under år 1931 samt alltsedan februari 1932 åtnjutit sjukledighet;

samt att han på grund av kronisk sinnessjukdom för framtiden är oförmögen att tillfyllest sköta sin tjänst.

Varvschefen vid Stockholms örlogsvarr har, med föranledande av en av chefen för ekipagedepartementet vid örlogsvarrvet gjord framställning, hos marinförvaltningen hemställt om utverkande av pension åt Haasum.

Marinförvaltningen har överlämnat yttrande från *direktionen över flottans pensionskassa*, däri anförts i huvudsak följande:

Jämlikt kungörelsen den 25 november 1910 (nr 130, sid. 6) angående pensionering av de vid marinen anställda förmän bland daglönare, sjukvaktare och övriga daglönare erfordrades för rätt att komma i åtnjutande av daglönarpension ej mindre att hava tjänat staten under minst 25 år än även att antingen hava uppnått 65 levnadsår eller efter uppnådda 60 levnadsår befinnas vara på grund av försvagat hälsotillstånd eller nedsatta krafter mindre tjänlig till arbete vid marinen eller ock efter uppnådd levnadsålder av 55 år befinnas av behörigen styrkt sjuklighet vara för framtiden oförmögen till arbete därstädes. Enligt kungörelsen den 24 augusti 1920 (nr 645) angående pensionsförbättring åt vid marinen anställda daglönare utgjorde pensionsbeloppet vid en tjänstetid av 25 år för en daglönare 500 kronor, vartill komme pensionstillägg enligt kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 360) ävensom pensionsförhöjning enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280), vadan sammanlagda pensionsförmånerna för daglönare med en tjänstetid av 25 år uppginge till 816 kronor.

För att Haasum skulle bliva berättigad till pension enligt för daglönare sålunda fastställda pensioneringsgrunder erfordrades alltså, att han, som visserligen uppnått 55 levnadsår och av behörigen styrkt sjukdom befunnits vara för framtiden oförmögen till arbete, finge kvarstå i tjänst till och med den 21 oktober 1939, då han uppnådde en tjänstetid av 25 år.

Med hänsyn till Haasums varaktiga oförmåga till arbete syntes det dock vara önskvärt, att Haasum avskedades så snart sig göra låte, och ansåge *direktionen* Haasums jämförelsevis långa tjänstetid och behövande omständigheter motivera ett tillstyrkande av att Haasum vid avskedet bereddes pension av statsmedel.

Beträffande beloppet av de pensionsförmåner, som borde för Haasum utverkas, ville *direktionen* fästa uppmärksamheten därpå, att 1922 års riksdag efter förslag av Kungl. Maj:t (prop. nr 29; riksd. skr. nr 302) medgivit, att ett antal daglönare vid marinen, vilka visserligen uppnått 65 levnadsår men icke 25 tjänstår, tilldelades pension med reducerade belopp. En av dessa daglönare, vilken haft en tjänstetid av 18 år, hade därvid tilldelats pension, som med 100 kronor understigit den, som tillkommit honom, därest han varit anställd under 25 år, eller med 400 kronor. Därest Haasum tillerkändes pension enligt samma grunder som sistnämnde daglönare, tillkomme honom, utöver grundpensionen å 400 kronor, pensionstillägg och pensionsförhöjning enligt förut omförmälda kungörelser den 15 juni 1922 (nr 360) och den 18 juni 1925 (nr 280). Hans sammanlagda pensionsförmåner skulle i så fall uppgå till 696 kronor om året.

Vid tillämpning av de grunder för pensionering av manliga icke yrkesutbildade arbetare, vilka föreslagits av 1926 års pensionsutredning i dess betänkande angående pensionering av arbetarpersonal vid försvarsväsendet och allmänna civiltförvaltningen, syntes pensionen åt Haasum böra bestämmas till 768 kronor.

Marinförvaltningen har för egen del anfört, bland annat, följande:

Såsom framginge av *direktionens* över flottans pensionskassa yttrande i ärendet vore Haasum, när han icke innehade 25 tjänstår, icke berätti-

gad till pension från flottans pensionskassa enligt de för daglönare fastställda pensioneringsgrunderna. Med hänsyn därtill att Haasum på grund av sjukdom syntes för framtiden oförmögen att tillfyllest sköta sin tjänst eller genom annat arbete sörja för sitt uppehälle samt till hans behövande levnadsvillkor syntes det vara med rättvisa och billighet förenligt, att Haasum, när han avginge från tjänsten, komme i åtnjutande av pension av statsmedel. Marinförvaltningen ville erinra, att 1931 års riksdag efter förslag av Kungl. Maj:t (prop. nr 50, p. 17; riksd. skr. nr 202, p. 32) medgivit, att till 48-årige skomakeriarbetaren J. O. V. Lindgren, vilken efter en anställningstid av något över 16 år erhållit avsked på grund av sjukdom, finge utgå en årlig pension av 696 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts har marinförvaltningen hemställt, att Haasum måtte tillerkännas en årlig pension av 696 kronor.

Statskontoret har anslutit sig till marinförvaltningens hemställan.

*Departements-
chefen.*

I likhet med ämbetsverken anser jag billigt, att Haasum kommer i åtnjutande av pension av statsmedel. Beträffande storleken av pensionen ansluter jag mig till marinförvaltningens av statskontoret tillstyrkta förslag. Jag henställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att daglönaren vid ekipagedepartementet vid Stockholms örlogsvarv James Haarlef Egobert Gustaf Adolf Haasum må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning vid örlogsvarvet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 696 kronor.

6:o.

Föreståndaren för Gotlands artillerikårs skomakeriverkstad Per Alfred Kahlström. Av utredningen i ärendet inhämtas,

att Kahlström är född den 23 maj 1854;

att han den 1 april 1910, således vid 55 års ålder, tillträtt anställningen såsom skomakeriföreståndare vid Gotlands artillerikår, vilken anställning han beräknas komma att lämna den 1 juli 1933;

att å verkstaden varit anställd förutom Kahlström allenast en arbetare; samt att Kahlströms avlöning, dyrtidstillägg inräknat, under budgetåren 1927/1928—1931/1932 utgjort i medeltal omkring 3,200 kronor för år.

Militärbefälhavaren på Gotland har gjort framställning om beredande av pension åt Kahlström.

Arméförvaltningens intendentsdepartement, som tillstyrkt pension, har med hänsyn till att Kahlströms anställningstid i statens tjänst vid tiden för den beräknade avgången ur tjänst — den 1 juli 1933 — komme att uppgå till något över 23 år, ansett pensionen skäligen böra bestämmas till 1,068 kronor för år.

Statskontoret har anfört i huvudsak följande:

Enligt vad handlingarna utvisade hade Kahlström uppnått en ålder av 55 år, då han den 1 april 1910 inträtt i statstjänst. I vanliga fall hade väl vid sådant förhållande tillräcklig tjänstetid för pension knappast kunnat intjänas, men Kahlström kvarstode ännu vid 78 års ålder i tjänst och kunde alltså den 1 juli 1933, när hans avgång vore avsedd att äga rum, räkna 23 tjänstår i statstjänst. Vid sådant förhållande ansåge sig statskontoret kunna tillstyrka, att pension utverkades åt Kahlström. Vad pensionsbeloppet beträffade, ville statskontoret erinra, att därest bestämmelserna i kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) om förtidspension och avskedersättning åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen i detta fall varit tillämpliga, förtidspensionen skulle hava uppgått till 1,104 kronor. Även om en sådan höjning av det av intendentsdepartementet föreslagna beloppet, 1,068 kronor, icke vore annat än skälig, borde enligt statskontorets mening pensionen i detta fall åtminstone icke sättas lägre än 1,092 kronor, som av 1931 års riksdag tillerkänts skrädderiföreståndaren G. A. Brunnberg (prop. nr 153, p. 2; riksd. skr. 202, p. 40).

I likhet med myndigheterna anser jag, att pension av statsmedel bör beredas Kahlström. Pensionen synes mig emellertid med hänsyn till Kahlströms ålder vid inträdet i statstjänst och vid jämförelse med de pensionsbelopp, som tidigare beviljats anställningshavare vid försvarsväsendet med arbetsuppgifter, motsvarande dem som ålegat Kahlström, skäligen icke böra bestämmas till högre belopp än 924 kronor. Jag vill härvid även erinra därom, att de grunder för beräkning av förtidspension, som finnas angivna i den av statskontoret åberopade kungörelsen den 15 januari 1926, av riksdagen icke ansetts böra tillämpas å fall som det förevarande.

Departements-
chefen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att föreståndaren för Gotlands artillerikårs skomakeriverkstad Per Alfred Kahlström må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår ur tjänst, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 924 kronor.

7:o.

Arbetaren vid Åkers krutbruk Axel Gunnar Lundberg. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Lundberg är född den 27 november 1882;

att han varit anställd vid Åkers krutbruk sedan den 9 oktober 1905 eller således över 27 år;

att hans avlöningsförmåner under åren 1929—1931 utgjort i medeltal omkring 2,200 kronor för år, dyrtidstillägg inberäknat, jämte förmån av

fri bostad med vedbrand, vilken förmån uppskattats till ett årligt värde av 360 kronor;

samt att enligt av krutbrukets läkare den 9 oktober 1932 utfärdat läkarbetyg Lundbergs arbetsförmåga, som varit i viss mån nedsatt genom en sådan åratals bestående asthma bronchiale, numera blivit ytterligare och avsevärt nedsatt genom en efter genomgången dubbelsidig blodåderinflammation med propp i benens avförande huvudblodådror uppkommen stark vattensvullnad i båda benen, besvärande genom smärtor och rörelseinskränkning, och att utsikt icke föreligger till snar eller på lång sikt väsentlig förbättring.

Styresmannen för Åkers krutbruk har efter förslag av krutbrukets läkare gjort framställning om beredande av pension åt Lundberg.

Arméförvaltningens artilleridepartement har hemställt, att pension måtte utverkas åt Lundberg till belopp av 1,008 kronor för år.

Statskontoret har likaledes tillstyrkt pension åt Lundberg men efter jämförelse med de pensionsbelopp, som under senare år beviljats i liknande fall, ansett pensionen skäligen icke böra bestämmas till högre belopp än 900 kronor för år.

*Departements-
chefen.*

Även jag finner mig böra tillstyrka, att pension utverkas åt Lundberg. I fråga om pensionsbeloppets storlek ansluter jag mig till statskontorets förslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att arbetaren vid Åkers krutbruk Axel Gunnar Lundberg må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning vid krutbruket, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

8:o.

Förre skrädderiarbetaren vid Göta trängkärs intendenturverkstäder Wilhelm Nilsson-Holmberg. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Nilsson-Holmberg är född den 3 april 1862;

att han varit anställd vid Svea artilleriregementes skrädderiverkstad tillhoppa omkring 10 år under åren 1884—1894, vid Skaraborgs regementes skrädderiverkstad sammanlagt omkring 3 år under åren 1915—1918 och vid Göta trängkärs intendenturverkstäder under tiden 1 april 1918—31 december 1929;

att han enligt läkariuttyg lider av ålderdomssvaghet och har ett utvecklade psyke;

samt att hans arbetsinkomst under åren 1925—1929 i medeltal utgjort allenast omkring 670 kronor för år, dyrtidstillägg ej medräknat.

Nilsson-Holmberg har i en den 27 januari 1932 dagtecknad skrift gjort framställning om erhållande av pension.

Arméförvaltningens intendents- och civila departement hava i utlåtande den 19 april 1932 anfört följande:

Departementen funne i betraktande av Nilsson-Holmbergs väl vitsordade verksamhet i statens tjänst det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående livstid.

Vad beträffade storleken av dylikt understöd, ansåge intendentsdepartementet, att detsamma, på sätt i allmänhet i liknande fall under de senare åren ägt rum, skäligen borde bestämmas till två tredjedelar av den årsavlöning, han under åren 1925—1929 uppburit av statsmedel, eller till 444 kronor för år. Pensionen syntes böra utgå från och med den 1 januari 1932.

Civila departementet ansåge för sin del, att ifrågavarande pensionsbelopp borde något reduceras med hänsyn därtill, att Nilsson-Holmberg icke erlagt några avgifter för egen pensionering. Civila departementet ville föreslå, att pensionsbeloppet bestämdes till 420 kronor för år.

I utlåtande den 9 maj 1932 har *statskontoret* anfört följande:

Enligt vad den föreliggande utredningen gäve vid handen syntes Nilsson-Holmberg kunna räknas tillgodo sammanlagt omkring 24 år 9 månader i statsanställning. Vid sådant förhållande ansåge statskontoret i likhet med arméförvaltningens intendents- och civila departement, att någon pension av statsmedel billigtvis borde utverkas åt sökanden. Vad pensionsbeloppet beträffade, ville statskontoret i anledning av vad intendentsdepartementet anfört framhålla, att pensionsbelopp för arbetarpersonal icke ansetts kunna avpassas efter vederbörandes avlöning vid tiden för avgången utan fastställts efter andra grunder, så att exempelvis en arbetare, som i årsavlöning haft över 3,000 kronor, ändock icke fått i pension mer än högst omkring 1,200 kronor. Det av civila departementet i detta fall föreslagna pensionsbeloppet, 420 kronor, vore visserligen ovanligt lågt men motsvarade vad som under ungefär liknande omständigheter av 1931 års riksdag tillerkänts förra banarbetarna J. A. Olofsson och J. M. Henriksson (riksd. skr. nr 203/1931, p. 9 och 10). För sin del ville statskontoret därför ansluta sig till civila departementets förslag.

Det synes även mig skäligt, att pension utverkas åt Nilsson-Holmberg. Med hänsyn till längden av Nilsson-Holmbergs tjänstetid vill jag i fråga om pensionsbeloppets storlek ansluta mig till arméförvaltningens intendentsdepartements förslag om pensionens bestämmande till 444 kronor. Pensionen synes böra utgå från och med den 1 januari 1932.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

*Departement-
che/en.*

att förre skrädderiarbetaren vid Göta trängkärs indententurverkstäder Wilhelm Nilsson-Holmberg må, räknat från och med den 1 januari 1932, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 444 kronor.

9:o.

Förmanen vid Bodens artilleriregementes skomakeriverkstad Per August Pettersson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Pettersson är född den 26 november 1871;

att han från och med den 1 april 1913 eller således under närmare 20 år varit anställd vid Bodens artilleriregementes skomakeriverkstad, varav såsom arbetare till och med den 30 oktober 1921 och såsom förman under tiden därefter;

att hans avlöningsförmåner, dyrtidstillägg inberäknat, under åren 1928—1932 utgjort i medeltal omkring 4,200 kronor för år;

samt att hans arbetsförmåga numera på grund av sjukdom är varaktigt nedsatt till mindre än en tredjedel av den för fullt arbetsför person normala arbetsförmågan.

Enligt egen uppgift har Pettersson under tiden 1 februari 1907—30 oktober 1909 eller sammanlagt 2 år 9 månader varit anställd såsom arbetare vid Bodens ingenjörkårs skomakeriverkstad. Denna anställning har emellertid ej kunnat bestyrkas av vederbörande militära myndigheter, enär några handlingar, innehållande uppgifter i berörda hänseende, numera icke finnas förvarade.

Befälhavaren för Bodens artilleriregemente har gjort framställning om beredande av pension åt Pettersson.

Kommendanten i Bodens fästning har tillstyrkt regementsbefälhavarens framställning.

Arméförvaltningens artilleridepartement, som likaledes tillstyrkt pension åt Pettersson, har ansett pensionen böra bestämmas till 996 kronor för år.

Statskontoret har biträtt artilleridepartementets förslag.

*Departements-
chefen.*

Under åberopande av vad i ärendet förekommit får jag hemställa, att **Kungl. Maj:t** måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förmanen vid Bodens artilleriregementes skomakeriverkstad Per August Pettersson må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 996 kronor.

10:o.

Snickeriförmanen John Vilhelm Wetterstrand. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Wetterstrand, som är född den 8 juni 1884, varit anställd såsom fortifikationsarbetare vid Vaxholms fästnings fortifikationsförvaltning alltsedan den 6 februari 1910 samt tjänstgjort såsom snickeriförman från och med oktober månad 1919;

att hans avlöningsförmåner under senare år utgjort omkring 3,500 kronor för år;

samt att han enligt läkarintyg är på grund av nervsjukdom arbetsförmögen och att någon väsentlig förbättring av sjukdomen ej är att förvänta.

Fortifikationsbefälhavaren i Vaxholms fästning har gjort framställning om beredande av pension åt Wetterstrand.

Marinförvaltningen har anfört, att det med hänsyn till Wetterstrands sjukdom, vilken torde vara obotlig, vore med rättvisa och billighet förenligt, att Wetterstrand vid avgång från tjänsten komme i åtnjutande av pension. Under erinran att 1931 års riksdag medgivit, att till fyrtioåttå-åriga skomakeriarbetaren Johan Oscar Vilhelm Lindgren, vilken efter en anställningstid av något över 16 år erhållit avsked på grund av sjukdom, finge utgå en årlig pension av 696 kronor, har marinförvaltningen hemställt, att Wetterstrand måtte berättigas att från och med månaden näst efter den, varunder han avginge från sin befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 696 kronor.

Statskontoret har anfört, bland annat, följande:

I likhet med marinförvaltningen funne statskontoret, att någon pension av statsmedel borde beredas Wetterstrand, då han på grund av sjukdom nödgades lämna sin anställning och, enligt vad handlingarna i ärendet utvisade, saknade medel till sitt framtida uppehälle. Det av marinförvaltningen föreslagna beloppet, 696 kronor för år, syntes väl lågt. Statskontoret ville därvid erinra om att riksdagen i ett flertal fall till personal i förmansställning beviljat pensioner till vida högre belopp, ända upp till 1,260 kronor. Då, enligt vad utredningen gåve vid handen, Wetterstrand vore att hänföra till förmansgruppen, syntes han böra komma i åtnjutande av något större pensionsförmån än den föreslagna. Under förutsättning att sistberörda belopp finge anses utgöra hel pension vid en tjänstetid av minst 30 år, borde pensionen åt Wetterstrand lämpligen bestämmas till $\frac{22}{30}$ av 1,260 kronor eller 924 kronor för år.

I en sedermera till marinförvaltningen ingiven, till Kungl. Maj:t ställd skrift angående sjukavlöning har Wetterstrand även hemställt, att högre pension än 696 kronor för år måtte tilldelas honom vid avgång från tjänsten.

I utlåtande över sistnämnda framställning har marinförvaltningen be-
träffande frågan om pensionsbeloppet uttalat, att de skäl, ämbetsverket

tidigare anfört för en årlig pension av 696 kronor, fortfarande syntes äga giltighet, men att verket, då beloppet vore ringa, icke hade något att erinra emot, att högre pension utverkades, om så vore möjligt.

*Departements-
chefen.*

I likhet med myndigheterna anser jag, att pension bör beredas Wetterstrand vid hans avgång ur tjänst. Beträffande pensionsbeloppet ansluter jag mig till vad statskontoret föreslagit. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att snickeriförmannen John Vilhelm Wetterstrand må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 924 kronor.

11:o.

Kokerskan vid Kronobergs regementes detachement i Karlskrona Matilda Charlotta Danielsson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Matilda Danielsson är född den 4 mars 1862;

att hon sedan den 1 augusti 1918 varit anställd såsom kokerska, till en början vid Karlskrona grenadjärregemente och därefter vid Kronobergs regementes detachement i Karlskrona;

att hon beräknas komma att avgå från sin befattning den 1 augusti 1933, vid vilken tidpunkt hon sålunda kan åberopa en anställningstid i statens tjänst av 15 år;

att hon i avlöningsförmåner (kontant och in natura) under åren 1927—1931 uppburit i medeltal omkring 1,500 kronor;

samt att hon enligt läkarintyg av den 15 juli 1932 lider av åderförkalkning och svårartade, stora kroniska bensår å båda benen, i anledning varav hon icke synes kunna sköta sin nuvarande anställning längre än till den 1 augusti 1933.

Chefen för Kronobergs regementes detachement i Karlskrona har gjort framställning om beredande av pension åt Danielsson.

Arméförvaltningens civila departement har tillstyrkt pension åt Danielsson till belopp av 624 kronor.

Statskontoret har i ärendet anfört följande:

Med hänsyn till den omständigheten, att Danielsson varit 56 år gammal, när hon första gången anställdes i statens tjänst, och till hennes korta tjänstetid ställde sig ämbetsverket synnerligen tveksamt gentemot förslaget att bereda henne pension av statens medel. Med hänsyn emellertid till Danielssons väl vitsordade tjänstgöring samt hennes höga ålder och tilltagande sjuklighet ville statskontoret icke motsätta sig, att åt henne utverkades något ekonomiskt stöd för hennes återstående livstid. Det av arméförvaltningen i sådant avseende föreslagna beloppet hade icke givit statskontoret anledning till erinran.

Även jag anser mig, ehuru icke utan tvekan, kunna förorda, att pension beredes Danielsson. Det av ämbetsverken föreslagna pensionsbeloppet synes emellertid väl högt i betraktande av Danielssons korta tjänstetid. För egen del förordar jag, att pensionen bestämmes till 564 kronor.

*Departementets
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kokerskan vid Kronobergs regementets detachement i Karlskrona Matilda Charlotta Danielsson må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 564 kronor.

12:o.

Kokerskan vid Kronobergs regemente Anna Matilda Karlsson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Anna Karlsson är född den 5 maj 1874;

att hon sedan den 14 april 1913 varit anställd såsom kokerska vid Kronobergs regemente;

att hennes avlöning, förutom dyrtidstillägg, under vart och ett av åren 1927—1931 utgjort i medeltal omkring 1,200 kronor för år;

samt att hon enligt utfärdat läkarintyg lider av nervklenhet och kronisk magkatarr.

Anna Karlsson har hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Regementschefen har tillstyrkt ansökningen under framhållande, att Karlssons sjukdom utgjorde ett allvarligt hinder för fullgörande av den henne åliggande tjänstgöringen.

Arméförvaltningens civila departement har tillstyrkt beredande av pension åt Karlsson till belopp av 696 kronor och därvid anført, bland annat, att, ehuru Karlsson icke uppnått den levnadsålder, som i allmänhet ansetts böra berättiga till pension, departementet med hänsyn till hennes iråkade sjukdom ansåge det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att något årligt understöd av statsmedel bereddes henne för hennes återstående levnad.

Statskontoret har i ärendet anført följande:

Då Anna Karlsson, som vore 58 år gammal och under 19 år med goda vitsord innehaft anställning såsom kokerska vid Kronobergs regemente, på grund av sjukdom nödgades inom kort avgå från sin befattning, syntes sådana omständigheter föreligga, att staten billigtvis icke borde undandra sig att med pension sörja för hennes nödortfoga uppehälle på alderdomen. Mot vad arméförvaltningens civila departement i sådant avseende föreslagit syntes intet vara att erinra.

Departements-
chefen.

Under återopande av vad i ärendet förekommit hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kokerskan vid Kronobergs regemente Anna Matilda Karlsson må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 696 kronor.

Kommunikationsdepartementet.

13:o.

Förre nattvakten Georg Nikolaus Dahlgren. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Dahlgren är född den 26 september 1868;

att han från och med den 1 september 1917 till och med den 31 oktober 1932 eller således under 15 år 2 månader tjänstgjort såsom nattvakt inom de av statsverket förhyrda lokalerna i Auditorium i Stockholm, därvid han varit anställd av bränsle- och industrikommissionerna samt riksförsäkringsanstalten under tiden intill utgången av år 1922 och av byggnadsstyrelsen från och med den 1 januari 1923, vid vilken tidpunkt enligt Kungl. Maj:ts beslut statsverket såsom hyresgäst åliggande skyldigheter beträffande samtliga förhyrda lokaler i Auditorium övertagits av byggnadsstyrelsen;

att enligt det mellan Kungl. Maj:t och kronan samt vederbörande fastighetsägare gällande hyresavtalet kronan varit förpliktad att hålla nattvakt inom de förhyrda lokalerna, vilka intill den 1 april 1932 omfattat 280 rum;

att Dahlgren entledigats från sin anställning med hänsyn till avvecklingen av statsverkets förhyrning av ifrågavarande lokaler;

att Dahlgrens tjänstgöring varit förlagd mellan den dagliga expeditionstidens slut och dess början påföljande dag;

att hans avlöning under åren 1923—1931 ävensom första kvartalet 1932 utgjort 3,600 kronor för år jämte förmån av hyresfri bostad, uppskattad till 500 kronor för år;

att Dahlgren enligt för honom utfärdat läkarintyg lider av hjärtsjukdom, för vilken han vårdats sedan september månad 1926 och vilken förvärrats genom natttjänstgöringen;

samt att han under en följd av år före anställningen i statstjänst varit verksam såsom föreläsare.

Dahlgren har hos Kungl. Maj:t anhållit att varda tillerkänd pension.

Byggnadsstyrelsen har tillstyrkt utverkande av pension åt Dahlgren till belopp av förslagsvis 1.200 kronor. Styrelsen har därvid anfört, bland annat, följande:

Byggnadsstyrelsen kunde intyga, att Dahlgren skött sitt åliggande med nit och samvetsgrannhet. Genom ett rådigt uppträdande hade Dahlgren vid några tillfällen avvärjt eldsolyckor och vattensador m. m.

Ehuru Dahlgren kunde uppvisa endast 15-årigt arbete i statens tjänst, syntes det dock byggnadsstyrelsen billigt, att Dahlgren tillerkändes något årligt pensionsbelopp. Därvid borde enligt styrelsens förmenande beaktas, att Dahlgren lede av hjärtsjukdom, som enligt företett läkarintyg förvärrats genom hans nattjänstgöring. Såväl med hänsyn härtill som till Dahlgrens ålder, fyllda 64 år, syntes ringa möjlighet föreligga för honom att genom annan anställning eller på annat sätt förtjäna sitt uppehälle.

Statskontoret har hemställt, att pension till belopp av 900 kronor måtte utverkas åt Dahlgren, samt därvid anfört följande:

Med hänsyn till föreliggande omständigheter ville statskontoret, ehuru sökanden varit inemot 50 år gammal, då han anställdes såsom nattvakt i statens tjänst, och anställningstiden utgjorde allenast 15 år, icke motsätta sig, att någon pension av statsmedel bereddades honom. Vad pensionsbeloppet beträffade hade, såsom framginge exempelvis av vad som föreslagits i Kungl. Maj:ts proposition nr 154 till 1931 års riksdag, punkt 4, angående pension åt nattvakten K. J. Nyberg, de principer, vilka kommit till uttryck i det av 1926 års pensionsutredning avgivna förslaget rörande pensionering av arbetarpersonal i statstjänst, plägat tillämpas vid avpassande av pensionsbeloppen i liknande fall. Och bland de tre olika arbetargrupper, tillhörande den mindre fast anställda personalen, för vilka enligt förslaget skulle gälla skilda pensionsunderlag, syntes nattvakt närmast vara att hänföra till den första gruppen, som utgjordes av arbetare i anställning, för vilken särskild yrkesutbildning icke krävdes. Pensionsunderlaget för denna grupp vore 1,008 kronor, och då för hel ålderspension erfordrades 30 tjänstår syntes pensionen i detta fall bliva allenast 504 kronor. Skulle man emellertid med hänsyn till det omfattande ansvar, som påvilat sökanden vid bevakningen av ett stort komplex av ämbetslokaler, vilja föra honom till en högre grupp i pensionshänseende, så kunde det väl närmast ifrågakomma att hänföra honom till den lägsta gruppen av den mera fast anställda arbetarpersonalen, för vilken enligt förenämnda förslag gällde ett pensionsunderlag av 1,500 kronor. Då emellertid pensioneringen av denna mera fast anställda personal enligt förslaget vore grundad på avgiftsplikt och då för sökanden icke förekommit några pensionsavgifter, skulle väl i detta liksom i andra dylika fall pensionsunderlaget böra reduceras med $\frac{1}{10}$ och således beräknas utgöra 1,350 kronor. Den avkortade pension, som efter denna beräkning kunde tillkomma sökanden, skulle alltså bliva $\frac{15}{30}$ av 1,350 eller alltså 675 och, avjämnat till närmast högre med tolv jämnt delbara tal, 684 kronor.

Även om det av byggnadsstyrelsen föreslagna beloppet, 1,200 kronor, syntes vara väl högt, så förefölle å andra sidan de nyss angivna beloppen att vara väl låga; och statskontoret ville för sin del ifrågasätta, huruvida icke pensionsbeloppet i detta fall skäligen borde bestämmas till 900 kronor. I detta avseende ville statskontoret åberopa 1930 års riksdags beslut (prop. nr 225, p. 1; riksd. skr. nr 369, p. 88), om pension å 996 kronor åt nattvakten vid veterinärhögskolan C. J. Andersson, vilken dock innehaft längre tjänstetid än Dahlgren, nämligen 25 år.

Departements-
chefen.

Ehuru Dahlgren har att åberopa allenast 15 års anställning i stats-tjänst, vilken anställning delvis avsett arbete för olika kommissioners räkning, vill jag med hänsyn till föreliggande omständigheter icke motsätta mig, att pension utverkas åt Dahlgren.

Såsom av den föregående redogörelsen framgår har byggnadsstyrelsen föreslagit, att pensionen måtte bestämmas till 1,200 kronor, under det att statskontoret tillstyrkt en pension å 900 kronor. För egen del anser jag även sistnämnda belopp väl högt och vill såsom i förevarande fall skälig pension förorda ett belopp av 792 kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen med-giva,

att förre nattvakten vid de av statsverket förhyrda lokalerna i Auditorium i Stockholm Georg Nikolaus Dahlgren må, räknat från och med den 1 november 1932, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 792 kronor.

Ecklesiastikdepartementet.

14:o.

E. o. konservatorsbiträdet hos vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien Ella Lovisa Öberg. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Ella Lovisa Öberg är född den 19 februari 1869;

att hon varit anställd hos vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien från och med den 1 maj 1914, därvid hon tjänstgjort intill utgången av år 1917 såsom xylograf samt därefter såsom fotograf och e. o. konservatorsbiträde vid akademien och de under akademiens inseende ställda stats-samlingarna, statens historiska museum och antikvariskt-topografiska arkivet;

att hon från och med den 1 juli 1925 varit placerad i 4 lönegraden i löneplanen för icke-ordinarie befattningshavare vid allmänna civilförvaltningen och för närvarande åtnjuter avlöning enligt 6 löneklassen i samma lönegrad;

samt att hon under åren 1894—1914 innehaft anställning hos den xylograf, som regelmässigt anlåtats av akademien vid klichétillverkningar.

Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien har gjort framställning om utverkande av pension åt Ella Lovisa Öberg och därvid anfört, bland annat, följande:

Det syntes akademien rimligt, att pension bereddes Ella Lovisa Öberg, vilken på grund av tilltagande sjuklighet ansåge sig icke längre kunna fortsätta sitt arbete. Beträffande beloppet av sådan pension hemställde

akademien, att detsamma måtte bestämmas till vad som med hänsyn till antal tjänstår och åtnjutna avlöningsförmåner kunde finnas skäligt. Akademien ville emellertid icke underlåta att meddela, att enligt vad akademien hade sig bekant Öberg vore helt ensamstående och för sin försörjning uteslutande hänvisad till vad hon kunde erhålla i pension.

Statskontoret har anfört, bland annat, följande:

Statskontoret funne billighetsskäl tala för utverkande av någon pension åt Ella Lovisa Öberg, då hon på grund av tilltagande sjuklighet icke längre kunde fortsätta med sitt arbete. Såsom av handlingarna framginge hade hon något mer än 18 år haft anställning vid akademien. Öbergs tidigare anställning i enskild tjänst syntes icke kunna tillgodoräknas henne för erhållande av pension. Enligt de beräkningsgrunder, som föreslagits i det av 1926 års pensionsutredning den 29 mars 1927 avgivna betänkandet angående ny civil pensionslag m. m., och med sedvanlig reducering av pensionen med hänsyn till att pensionsavgifter icke erlagts, komme pensionen i föreliggande fall att uppgå till 756 kronor ($1,404 - 140 = 1,264$; $\frac{18}{30} \times 1,264 = 758$, avjämnat till 756).

Statskontoret har alltså hemställt, att Öbergs pension måtte bestämmas till 756 kronor.

Lika med myndigheterna finner jag skäligt, att Ella Lovisa Öberg kommer i åtnjutande av pension efter avgången ur tjänst. Beträffande pensionsbeloppet ansluter jag mig till statskontorets förslag. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

*Departements-
chefen.*

att e. o. konservatorsbiträdet hos vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien Ella Lovisa Öberg må från och med dagen näst efter den, då hon lämnar sin anställning hos akademien, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 756 kronor.

15:o.

Gårdskarlen vid universitetshuset i Uppsala Gustaf Alfred Eriksson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Eriksson är född den 17 november 1857 och sålunda 75 år gammal;

att han varit anställd i universitetets tjänst sedan den 1 oktober 1886 eller alltså över 46 år;

att Erikssons arbetsåligganden bestått i renhållningen — inberäknat snöskottning och sandning — omkring universitetshuset, Gustavianum, f. d. konsistoriebyggnaden och på senare tid även f. d. folkskoleseminariet, varjämte Eriksson i mycket stor utsträckning anlitats för förekommande smärre reparationsarbeten i samtliga universitetet tillhöriga fastigheter i Uppsala;

att Eriksson icke haft annan anställning än vid universitetet;

samt att Erikssons avlöning utgått i form av timpenning, vilken från och med oktober 1919 varit bestämd till 1 krona 10 öre och för åren 1920—1931 uppgått till i medeltal omkring 2,000 kronor för år.

Uppsala universitets drätselnämnd har hos kanslern för rikets universitet gjort framställning om utverkande åt Eriksson av en årlig pension å 1,000 kronor. Drätselnämnden har därvid anfört, bland annat, följande:

Drätselnämnden ville erinra, att genom beslut av Kungl. Maj:t den 16 april 1930 trädgårdsarbetaren vid universitetet P. H. Ersson efter en anställningstid av 49 år och vid en levnadsålder av 74 år beviljats en årlig pension å 800 kronor från universitetets reservfond, å vilket belopp dyrtidstillägg icke skulle utgå. Erikssons arbete i universitetets tjänst kunde sägas hava varit av mer krävande och mångsidig art än Erssons, varför ett något högre pensionsbelopp syntes skäligt beträffande Eriksson.

I anledning av nämnda framställning, vilken tillstyrkts av *större akademiska konsistoriet*, har *universitetskanslern* hemställt om utverkande av pension åt Eriksson till skäligt belopp.

Statskontoret har i ärendet anfört i huvudsak följande:

Förhållandena i nu föreliggande fall och det av drätselnämnden åberopade pensionsärendet angående trädgårdsarbetaren P. H. Ersson syntes statskontoret tämligen likartade. Ämbetsverket, som funne den åt Eriksson föreslagna pensionen å 1,000 kronor väl hög, ansåge sig därför beträffande Eriksson icke kunna tillstyrka pension till högre belopp än 800 kronor, å vilket belopp dock borde få utgå dyrtidstillägg enligt vanliga regler. Då Uppsala universitets reservfond numera icke syntes kunna anlitas för ändamål av ifrågavarande slag, borde pensionen åt Eriksson beviljas å allmänna indragningsstaten.

*Departements-
chefen.*

Det synes även mig skäligt, att Eriksson kommer i åtnjutande av pension, efter det att han lämnat sin anställning vid Uppsala universitet. I fråga om pensionsbeloppet biträder jag statskontorets förslag, dock att beloppet torde böra jämkas till 804 kronor för vinnande av delbarhet med tolv. På sätt statskontoret framhållit bör pensionen utgå från allmänna indragningsstaten och dyrtidstillägg utgå å densamma enligt vanliga grunder.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva.

att gårdskarlen vid universitetshuset i Uppsala Gustaf Alfred Eriksson må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 804 kronor.

16:o.

Vaktmästaren vid högre allmänna läroverket i Kalmar Johan Gottfrid Andersson. Av handlingarna i ärendet framgår,

att Andersson är född den 16 mars 1867;

att Andersson oavbrutet tjänstgjort såsom vaktmästare vid högre allmänna läroverket i Kalmar sedan den 1 juli 1898;

att han anhållit om entledigande från vaktmästarbefattningen från och med den 1 juli 1933;

samt att hans löneförmåner sedan den 1 januari 1927 utgjort 2,100 kronor för år jämte dyrtidstillägg enligt för statens befattningshavare vid oreglerade verk gällande grunder ävensom fri bostad med lyse och vedbrand.

Av utredningen i ärendet inhämtas vidare, att Andersson under militärtjänstgöring år 1887 ådragit sig en knäskada, vilken nedsatt hans arbetsförmåga och vore bidragande orsak till att Andersson funne sig böra avgå från vaktmästarbefattningen med utgången av innevarande läsår.

Rektorn vid högre allmänna läroverket i Kalmar har gjort framställning om beredande av pension åt Andersson.

Skolöverstyrelsen har anfört, bland annat, följande:

Anderssons vaktmästarbefattning vore att hänföra till den pensionsklass, som av läroverksöverstyrelsen i år 1911 avgivet förslag till läroverksvaktmästares pensionering föreslagits för förste vaktmästare vid högre allmänna läroverk. Full pension, beräknad för en tjänstetid av 30 år, hade åt dylika befattningshavare under senare år av riksdagen beviljats med 1,584 kronor eller det belopp, vartill av riksdagen tidigare till vaktmästare av samma pensionsklass beviljade pensioner, 1,100 kronor, uppginge vid omräkning efter de i kungörelserna den 15 juni 1922 (nr 360) och den 18 juni 1925 (nr 280) angivna grunder för bestämmande av nyreglerad pension. Med anledning härav syntes jämväl åt Andersson böra beviljas en pension av 1,584 kronor.

Skolöverstyrelsen har sålunda hemställt, att Anderssons pension måtte bestämmas till 1,584 kronor.

Statskontoret har anfört följande:

På grund av vad handlingarna innehöller ej mindre om Anderssons levnadsålder och tjänstetid än även därom, att följderna av den knäskada, som han ådragit sig under militärtjänstgöring år 1887, nödgade honom att inom kort lämna sin anställning, syntes god anledning föreligga att åt honom utverka någon pension. På grund härav och då intet syntes vara att erinra mot vad skolöverstyrelsen i sådant avseende föreslagit, tillstyrkte statskontoret, att åtgärd vidtoges i enlighet med skolöverstyrelsens hemställan.

Under återopande av vad i ärendet förekommit hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, *Departements-
chefen.*

att vaktmästaren vid högre allmänna läroverket i Kalmar Johan Gottfrid Andersson må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,584 kronor.

17:o.

Maskinisten och eldaren vid högre allmänna läroverket i Örebro Knut Metodius Berg. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Berg är född den 18 september 1863;

att han tjänstgjort såsom maskinist och eldare vid högre allmänna läroverket i Örebro sedan den 1 oktober 1900;

samt att hans löneförmåner utgjort dels kontant lön å 1,985 kronor för år jämte dyrtidstillägg enligt de för befattningshavare vid oreglerade verk gällande grunderna och dels fri bostad om två rum och kök med värme, vilka naturaförmåner beräknats till ett årligt värde av 800 kronor.

Skolöverstyrelsen har överlämnat en av lokalstyrelsen vid läroverket gjord framställning om beredande av pension åt Berg och därvid anfört, bland annat, följande:

Bergs befattning vore att hänföra till den pensionsklass, som av läroverksöverstyrelsen i år 1911 avgivet förslag till läroverksvaktmästares pensionering föreslagits för förste vaktmästare vid högre allmänt läroverk. Full pension, beräknad för en tjänstetid av 30 år, hade åt dylika vaktmästare under senare år av riksdagen beviljats med 1,584 kronor eller det belopp, vartill av riksdagen tidigare till vaktmästare av samma pensionsklass beviljade pensioner, 1,100 kronor, uppginge vid omräkning efter de i kungörelserna den 15 juni 1922 (nr 360) och den 18 juni 1925 (nr 280) angivna grunder för bestämmande av nyreglerad pension. Med anledning härav syntes jämväl åt Berg böra beviljas en pension av 1,584 kronor.

Skolöverstyrelsen har sålunda hemställt, att Bergs pension måtte bestämmas till 1,584 kronor.

Statskontoret har tillstyrkt skolöverstyrelsens förslag.

*Departements-
chefen.*

Under åberopande av vad i ärendet förekommit hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att maskinisten och eldaren vid högre allmänna läroverket i Örebro Knut Metodius Berg må från och med månaden näst efter den, varunder han av-

går från sin befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,584 kronor.

18:o.

Förre vaktmästaren och eldaren vid samrealskolan i Örnsköldsvik Carl Vilhelm Bäckman. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Bäckman är född den 20 mars 1862;

att han under tiden den 15 augusti 1905—den 15 augusti 1932 eller således under 27 år tjänstgjort såsom vaktmästare och eldare vid samrealskolan (tidigare samskolan) i Örnsköldsvik;

samt att hans löneförmåner — bortsett från vissa tillfälliga inkomster och rengöringsbidrag — under åren 1922—1931 utgjort kontant lön, i medeltal uppgående till 1,740 kronor om året förutom dyrtidstillägg, ävensom naturaförmåner, bestående av fri bostad, lyse och värme.

Rektorn vid samrealskolan i Örnsköldsvik har i en till skolöverstyrelsen ställd skrift anhållit, att högsta möjliga pension måtte beredas Bäckman, och därvid bland annat anfört, att åt Bäckman borde genom förhöjd pension beredas någon kompensation för de ökade utgifter för lejd arbetskraft för vaktmästargöromålens bestridande, som åsamkats honom därigenom att hans hustru på grund av olycksfall under arbete i skolan alltsedan hösten 1913 varit oförmögen att utföra tyngre arbete.

Skolöverstyrelsen har hemställt om utverkande av pension åt Bäckman till belopp av 1,212 kronor och därvid anfört huvudsakligen följande:

Bäckmans vaktmästarbefattning vore att hänföra till samma pensionsklass, som av läroverksöverstyrelsen i år 1911 avgivet förslag till läroverksvaktmästares pensionering föreslagits för vaktmästarna vid de flesta samrealskolor. Full pension, beräknad för en tjänstetid av 30 år, hade under senare år åt dylika befattningshavare beviljats med 1,320 kronor eller det belopp, vartill av riksdagen tidigare till vaktmästare av samma pensionsklass beviljade pensioner, 880 kronor, uppginge vid omräkning efter de i kungörelserna den 15 juni 1922 (nr 360) och den 18 juni 1925 (nr 280) angivna grunder för bestämmande av nyreglerad pension. Med anledning härav syntes jämväl åt Bäckman böra beviljas efter samma grunder beräknad pension. Då Bäckman emellertid vid avskedstagandet innehaft en tjänstetid av endast 27 tjänstår, syntes i överensstämmelse med av riksdagen tidigare fattade beslut i liknande fall pensionen böra avkortas i förhållande till Bäckmans tjänstålder och i enlighet härmed böra bestämmas till ett belopp av 1,212 kronor.

Vidkommande det av rektor gjorda uttalandet därom, att vid bestämmandet av pensionen åt Bäckman hänsyn borde tagas till det hustrun övergångna olycksfallet, ville skolöverstyrelsen meddela, att närmare uppgifter angående olycksfallet icke varit möjliga att erhålla. På grund

härav syntes vad rektor i berörda hänseende anfört icke kunna föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Statskontoret har anslutit sig till skolöverstyrelsens förslag.

*Departements-
chefen.*

Under återopande av vad i ärendet förekommit hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att före vaktmästaren och eldaren vid samrealskolan i Örnsköldsvik Carl Vilhelm Bäckman må från och med månaden näst efter den, varunder han avgått från sin befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,212 kronor.

19:o.

Gårdskarlen och eldaren vid högre allmänna läroverket i Kalmar Per Edvard Henriksson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Henriksson är född den 13 mars 1864;

att han tjänstgjort vid högre allmänna läroverket i Kalmar såsom gårdskarlar sedan år 1910 och såsom eldare sedan år 1916 samt att han torde komma att lämna anställningen vid läroverket vid slutet av innevarande läsår;

att han vid läroverket åtnjuter fast lön om sammanlagt 1,100 kronor om året utan rätt till dyrtidstillägg, varjämte han för arbete med sågning, huggning och bärning av ved m. m. uppbär särskild ersättning med växlande, mindre belopp;

samt att Henriksson tillika är anställd såsom eldare och ringare vid Kalmar domkyrka, på grund av vilken anställning han åtnjuter ersättning till ungefärligen samma belopp som avlöningen vid läroverket.

Rektorn vid högre allmänna läroverket i Kalmar har hos skolöverstyrelsen anhållit om utverkande av pension åt Henriksson.

Enligt uppgift av rektorn är Henrikssons arbete vid läroverket av avsevärt större omfattning än hans arbete vid domkyrkan, varför anställningen vid läroverket borde anses såsom Henrikssons huvudsysselsättning. Rektorn har vidare meddelat, att såvitt inhämtade upplysningar gäve vid handen Henriksson icke hade att påräkna pension på grund av anställningen vid domkyrkan.

Skolöverstyrelsen har anfört huvudsakligen följande:

Henrikssons befattning såsom gårdskarlar vid högre allmänna läroverket i Kalmar vore att hänföra till samma pensionsklass, som av läroverksöverstyrelsen i år 1911 avgivet förslag till läroverksvaktmästares pensionering föreslagits för vaktmästarna vid de flesta realskolor. Full pension, beräknad för en tjänstetid av 30 år, hade under senare år åt dylika befattnings-

havare beviljats med 1,320 kronor eller det belopp, vartill av riksdagen tidigare till vaktmästare av nämnda pensionsklass beviljade pensioner, 880 kronor, uppginge vid omräkning till nyreglerad pension enligt de grunder, som funnes angivna i kungörelserna den 15 juni 1922 (nr 360) och den 18 juni 1925 (nr 280).

Om pension tillerkändes Henriksson enligt sålunda angivna grunder, skulle denne, som hade 23 tjänstår, komma i åtnjutande av pension till belopp av 1,080 kronor. Då emellertid Henrikssons avlöningsförmåner icke uppginge till mer än sammanlagt 1,100 kronor för år, syntes pensionen åt Henriksson icke kunna bestämmas till så högt belopp, utan syntes densamma böra bestämmas till endast $\frac{2}{3}$ av beloppet av hans avlöning, d. v. s. till $\frac{2}{3}$ av 1,100 kronor eller 733 kronor 33 öre och avjämnat till närmast lägre med 12 jämmt delbara krontal 732 kronor.

Skolöverstyrelsen har sålunda hemställt, att Henrikssons pension måtte bestämmas till nyss angivna belopp, 732 kronor.

Statskontoret har föreslagit, att pension måtte utverkas åt Henriksson till belopp av 564 kronor, vilket belopp motsvarade det av skolöverstyrelsen ifrågasatta pensionsbeloppet, 732 kronor, reducerat med $\frac{7}{50}$ med hänsyn därtill att Henriksson hade att åberopa allenast 23 tjänstår.

Även jag finner mig böra förorda, att pension av statsmedel beredes Henriksson. Det av statskontoret föreslagna pensionsbeloppet, 564 kronor, synes mig skäligt, och jag tillstyrker sålunda, att pensionen bestämmas till detta belopp. I enlighet härmed får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

*Departements-
chefen.*

att gårdskarlen och eldaren vid högre allmänna läroverket i Kalmar Per Edvard Henriksson må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning vid läroverket, under sin återstående livstid å allmänna indragningstaten uppbära en årlig pension av 564 kronor.

Jordbruksdepartementet.

20:o.

Förre domänintendenten friherre Johan Lars Wilhelm Stjernstedt. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att friherre Stjernstedt är född den 25 juli 1865;

att han från och med den 10 november 1916 till och med den 31 december 1932 eller således något mer än 16 år innehade förordnande så-

som domänintendent i Stockholms län, med vilken befattning enligt Kungl. Maj:ts beslut från och med den 1 januari 1927 var förenad skyldighet att utföra utarrenderings- och besiktningsförrättningar samt ombudsmannaskap vid syner å kronans jordbruksdomäner i Uppsala län;

samt att arvodet för år å nämnda befattning utgjorde 2,000 kronor intill utgången av år 1918, 3,600 kronor under åren 1919—1926 samt 4,500 kronor från och med år 1927.

Domänstyrelsen har, med föranledande av en av Stjernstedt hos styrelsen gjord framställning, hemställt om utverkande åt Stjernstedt av en pension å allmänna indragningsstaten till belopp av 2,448 kronor för år, och har styrelsen därvid anfört följande:

Stjernstedt kunde visserligen räkna en tjänstgöringstid i statens tjänst av endast 16 år, men med hänsyn till hans levnadsålder och då styrelsen kunde vitsorda det stora nit och intresse samt den utmärkta skicklighet, varmed han städse fullgjort sina arbetsuppgifter, ansåge styrelsen, att han vid avgången ur tjänst borde beredas pension å allmänna indragningsstaten.

I fråga om pensionsbeloppets storlek ville styrelsen hänvisa till under senare år av statsmakterna meddelade beslut i likartade fall. Senast hade 1932 års riksdag efter förslag av Kungl. Maj:t (prop. nr 67, p. 18 och 19; riksd. skr. nr 227, p. 67 och 68) beviljat domänintendenterna B. R. Wolfram och C. A. N. F. Adlercreutz årliga pensioner å 2,448 kronor.

Länsstyrelsen i Stockholms län har tillstyrkt utverkande av pension åt Stjernstedt till högsta möjliga belopp.

Statskontoret har anfört följande:

I åtskilliga fall hade pensioner av statsmedel beviljats domänintendenter, när de efter lång tjänstetid och vid framskriden ålder befunnits icke längre böra bibehållas vid sina befattningar. Pensionsbeloppet hade förr pläгат bestämmas till 2,000 kronor, vilket belopp motsvarade ett nyreglerat pensionsbelopp å 2,448 kronor. I regel hade vederbörande kunnat räkna minst 20 år i statstjänst. I nu förevarande fall utgjorde tjänstetiden allenast något mer än 16 år. Om med hänsyn härtill nyssnämnda i och för sig ganska låga pensionsbelopp av 2,448 kronor ansåges böra i någon mån begränsas, syntes ett belopp av 1,964 kronor, utgörande i avjämnt tal $\frac{10}{100}$ av 2,448 kronor, böra ifrågakomma.

*Departements-
chefen.*

Även jag finner skäligt, att friherre Stjernstedt tillerkännes pension på grund av sin tjänstgöring såsom domänintendent. På sätt statskontoret ifrågasatt synes pensionsbeloppet med hänsyn till Stjernstedts jämförelsevis korta tjänstetid böra fastställas till lägre belopp än som hittills pläгат beviljas i pension åt domänintendenter. Mot det av statskontoret angivna pensionsbeloppet har jag icke annat att erinra än att detsamma för vinnande av delbarhet med tolv torde böra jämkas till 1.968 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre domänintendenten friherre Johan Lars Wilhelm Stjernstedt må, räknat från och med den 1 januari 1933, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,968 kronor.

21:o.

Extra lantmätaren Otto Ivan Leander. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Leander är född den 15 januari 1881;

att han antogs till lantmäterielev den 7 juli 1900 och den 29 maj 1903 konstituerades till lantmäteriauskultant (från och med ingången av år 1921 extra lantmätare);

att han år 1905 deltagit i praktisk triangelmätningkurs och år 1914 avlagt kulturteknisk examen;

att han alltsedan den 2 juni 1903, då han första gången förordnades såsom medhjälpare i tjänsten hos lantmätare, varit sysselsatt med utövande av lantmåteriverksamhet, senast såsom tjänstemedhjälpare hos distriktslantmätaren i Lindes distrikt;

att han på grund av sjukdom tidvis varit urståndsatt att sköta sin tjänst och, enligt vad läkarintyg utvisar, har väsentligt nedsatt arbetsförmåga samt att någon förbättring för framtiden icke synes vara att förvänta, varför han måste anses oförmögen till vidare tjänstgöring utom i synnerligen begränsad omfattning;

samt att han kan räkna sig till godo en tjänstetid av omkring 29 år, av vilken tid han under något mer än 2 år biträtt vid arbeten å länslantmäterikontor, under omkring $4\frac{3}{4}$ år varit vikarie för distriktslantmätare beträffande vissa förrättningar samt under närmare 6 år varit självständigt verksam såsom lantmätare.

Lantmäteristyrelsen har gjort framställning om utverkande av pension åt Leander och därvid meddelat, att Leander för närvarande, förutom arvode enligt gällande lantmåteritaxa för utförda förrättningar, av statsmedel åtnjöte ett arvode av 1,500 kronor för år, men att styrelsen med hänsyn till hans av sjukdom starkt nedsatta arbetsförmåga ansåge sig icke kunna efter arbetsårets utgång den 31 mars 1933 tilldela honom sådant arvode och likaledes funne sig förhindrad att efter nämnda tidpunkt meddela honom vidare förordnande inom lantmåteristaten.

I fråga om beredande av pension åt lantmätare, som icke erhållit ordinarie tjänst, har styrelsen åberopat följande av styrelsen i annat sammanhang gjorda allmänna uttalande:

Vad anginge första befordran till distriktslantmätare, ansåge lantmäteristyrelsen — med hänsyn till den synnerliga vikten för allmänheten av att dessa tjänster väl rekryterades — att anspråken på sökandenas

skicklighet måste ställas jämförelsevis höga. Vid sådant förhållande torde icke kunna undgås, att styrelsen allt emellanåt kunde finna sig förhindrad att till befordran föreslå sökande extra lantmätare. Styrelsen utginge därvid från att, då dylika befattningshavare på grund av sjuklighet eller ålder ej längre kunde utföra arbete såsom tjänstemedhjälpare, framställning om beredande av en mot deras löneställning såsom extra lantmätare svarande pension skulle kunna vinna statsmakternas beaktande.

Beträffande storleken av den pension, som borde tillkomma Leander, har lantmäteristyrelsen anfört följande:

Då de enligt lantmäteritaxan utgående ersättningarna för utförda lantmäteriförrättningar, vilka ersättningar vederbörande sakägare hade att gälda, vore avsedda att utgöra den extra lantmätarens huvudsakliga inkomster, varå för övrigt beräknades tillskott till dyrtidstillägg, syntes icke endast statsavlöningen utan jämväl lantmätarens taxeinkomst av förrättningar i pensionshänseende böra betraktas såsom lön. Ehuru vid sådan beräkningsgrund de äldre extra lantmätarnas löneställning måste beräknas motsvara något högre lönegrad än B 21, ansåge dock lantmäteristyrelsen riktigast att utgå från denna lönegrad, i vilken enligt nu gällande lönestat vore placerade de lägst avlönade ordinarie befattningar, vilka vore avsedda för befattningshavare med lantmäteriteknisk utbildning, nämligen byråingenjörer och registrator i lantmäteristyrelsen. I detta sammanhang syntes böra erinras om att assistent på övergångsstat å lantmäterikontoren i länen hade något lägre lön än befattningshavare i B 21 men däremot såsom för oreglerade verk så mycket högre dyrtidstillägg, att sammanlagda löneförmånerna vore ungefär likställda, ävensom att assistent jämväl tidigare, när lantmäterikontoren varit på äldre stat, ansetts likställd med lägsta ordinarie befattningshavare i lantmäteristyrelsen.

Pensionsunderlaget för manlig befattningshavare i 21 lönegraden vore 4,200 kronor. Med tillämpning av bestämmelserna i 7 § andra stycket i pensionslagen rörande i 6 § c) i samma lag omnämnda fall hade den pension, Leander såsom innehavare av lägsta ordinarie befattning i lantmäteristaten sålunda skulle erhållit, kommit att för 29 tjänstår utgöras av $\frac{29}{35}$ av 4,200 kronor eller 3,480 kronor. Då Leander emellertid icke erlagt några pensionsavgifter, borde enligt sedvanlig tillämpning beräknas en ytterligare nedsättning av pensionen med en tredjedel till 2,320 kronor, vilken summa med hänsyn till den föreslagna pensionens jämförelsevis ringa belopp borde jämkas uppåt till 2,400 kronor.

I anslutning härtill har lantmäteristyrelsen hemställt om utverkande åt Leander av en årlig pension av 2,400 kronor, att utgå från och med den 1 april 1933.

Statskontoret har anfört följande:

Med hänsyn till föreliggande omständigheter ansåge statskontoret billigt, att någon pension bereddes Leander, när han efter långvarigt arbete vid lantmäteriet inom kort bleve på grund av sjukdom entledigad från den befattning, som berett honom medel till uppehållet, och han icke längre kunde med arbete försörja sig. Såsom lantmäteristyrelsen framhållit, måste vid pensionsbeloppets avpassande hänsyn tagas icke blott till det med den extra lantmätarbefattningen förenade arvo-

det av statsmedel utan även därtill, att de extra lantmätarna hade sin huvudsakliga inkomst av förrättningar med ersättning av sakägare enligt taxa; och vid sådant förhållande syntes icke vara något att erinra mot det föreslagna pensionsbeloppet, 2,400 kronor, vilket också överensstämde med vad under liknande förhållanden förut beviljats åt extra befattningshavare, exempelvis åt vice häradshövdingen C. A. W. Haraldsson enligt 1930 års riksdags beslut (riksd. skr. nr 369/1930, p. 18). Statskontoret ville alltså tillstyrka, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Leander finge från och med månaden näst efter den, då han entledigades från sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension till belopp av 2,400 kronor.

Lika med myndigheterna anser jag, att pension bör tillkomma Leander efter avgången ur tjänst. I fråga om pensionsbeloppets storlek har jag icke funnit anledning till erinran mot ämbetsverkens förslag. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, *Departements-
chefen.*

att extra lantmätaren Otto Ivan Leander må från och med månaden näst efter den, varunder han frånträder sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 2,400 kronor.

22:o.

Extra biträdet hos lantmäteristyrelsen Hilma Christina Gustava Daniels, född Björkgren. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Hilma Christina Gustava Daniels är född den 6 mars 1859 och alltså nära 74 år;

att hon är änka sedan år 1900;

att hon sedan den 10 februari 1908 oavbrutet tjänstgjort såsom extra biträde hos lantmäteristyrelsen och därunder i huvudsak varit sysselsatt med kartlagningsarbeten inom styrelsens arkiv;

att hennes löneförmåner, efter att till en början hava utgjort omkring 600 kronor för år, under åren 1917 och 1918 utgått med 1,440 kronor för år samt från och med år 1919 med 1,800 kronor för år, därav 360 kronor tillfällig löneförbättring, varjämte Daniels sedan år 1925 åtnjutit en årlig gratifikation å 200 kronor;

samt att Daniels åtnjutit dyrtidstillägg enligt de för statens befattningshavare vid oregrerade verk gällande grunder, dock att hon å omfördälda gratifikation uppburit allenast halvt dyrtidstillägg.

Lantmäteristyrelsen har gjort framställning om beredande av pension åt Daniels till belopp av 1,200 kronor, att utgå från och med den 1 juli 1933, och därvid anfört, bland annat, följande:

Det syntes knappast kunna råda någon tvekan om, att billighet och rättvisa fordrade, att Daniels vid sin avgång från lantmäteristaten komme i åtnjutande av pension.

Vad härefter anginge beloppet av en eventuell pension, syntes detta, med hänsyn därtill att Daniels den 1 juli 1933, då hon beräknades lämna sin anställning, tjänstgjort endast 25 av eljest föreskrivna 30 tjänstår, böra beräknas till $\frac{25}{30}$ av den med $\frac{1}{3}$ reducerade sammanlagda årslön å 2,000 kronor, som Daniels uppburit under de senaste åren, eller 1,111 kronor, vilket belopp i betraktande av den föreslagna pensionens jämförelsevis ringa storlek syntes böra höjas till 1,200 kronor. Lantmäteristyrelsen ansåge sig böra erinra därom, att lör Daniels, vilken såsom icke-ordinarie befattningshavare icke erlagt några pensionsavgifter, enligt i allmänhet följda principer borde vidtagas en ytterligare nedsättning av pensionen. I betraktande därav, att å hennes aviöning dyrtidstillägg utgått eiter för icke reglerade verk gällande grunder, medan å den ifrågasatta pensionen dyrtidstillägg syntes komma att utgå såsom å nyreglerad pension, hölle styrelsen dock löre, att på nämnda grund såväl som med hänsyn till den ringa lön, Daniels från början av sin tjänstgöring i lantmäteristyrelsen uppburit, någon ytterligare avkortning av pensionen icke borde beräknas.

Statskontoret har anfört följande:

Statskontoret ansåge det skäligt, att i förevarande fall pension av statsmedel utverkades. Det av lantmäteristyrelsen föreslagna beloppet, 1,200 kronor, syntes emellertid alltför högt i förhållande till vad i liknande fall pläгат av riksdagen beviljas. Statskontoret ville härutinnan erinra om 1932 års riksdags beslut i fråga om pension till belopp av 900 kronor åt extra ritbiträdet hos lantmäteristyrelsen Hilma Tony Amalia Tengstrand (prop. nr 67, p. 20; riksd. skr. nr 227, p. 69). Statskontoret ansåge sig icke kunna i nu föreliggande fall tillstyrka pension till högre belopp än som beviljats Tengstrand eller således 900 kronor.

*Departements-
chefen.*

Lika med ämbetsverken anser jag, att Daniels bör komma i åtnjutande av pension eiter avgången ur tjänst. Med hänsyn till Daniels' sena inträde i statstjänst och det därmed sammanhängande förhållandet, att en stor del av hennes tjänstgöring fullgjorts efter uppnående av den ålder, som enligt civila pensionslagen i regel gäller såsom pensionsålder för kvinnliga befattningshavare, synes mig pensionen icke böra bestämmas till högre belopp än som föreslagits av statskontoret eller 900 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att extra biträdet hos lantmäteristyrelsen Hilma Christina Gustava Daniels, född Björkgren, må från och med dagen näst eiter den, då hon lämnar sin befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o—22:o) hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Maj:t Konungen samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

P. J. Arrhenius.